

A
804

התק

גיוגרפיה

של

ארץ ישראל

PALESZTINA FÖLDRAJZA

Irta: GROSZBERG ERVIN

הוצאת פרחי אגודת ישראל.

KIADJA:

PIRCHÉ AGUDAT JISZRAEL IFJUSÁGI MOZGALOM

BUDAPEST, 1945.—5706.

EREC JISZRAÉL

FÖLDRAJZA

TÖRTÉNETI VISSZAPILLANTÁS.

Erec Jiszráél Kisázsia nyugati részén, a Földközi-tenger partján terül el. A zsidók előtt Kanaán országának hívták, a zsidók befoglalása, vagyis Józsuá óta azonban Erec Jiszráél a neve. Valamikor filiszteusok /P'listin/ is lakták az országot, ezért később, amikor pedig a filiszteusoknak már nyomonuk sem volt, Palesztinának nevezték a rómaiak.

TERÜLETI, NAGYSÁGA, HATÁRAI.

Erec Jiszráél földünkön a legéle-
sebb ellentéteket magában foglaló kisor-
szág. Területe Éver Hajardennel együtt
kb. 58.000 km². A Jordánon inneni terü-
let 23.000 km² nagyságu.

Határai: északon Litani folyó, Her-
mon-hg. Keleten a határ a transjordániai
sivatagba vész. Délen a Micrajim-patak,
az Akabai-öböl, míg nyugaton a Földközi-
tenger /Jam Hatichon/ képezi a határvo-
nalat.

F E L S Z I N E.

1. Cheron /2760 m./
2. Nebo /806 m./
3. Libanon éli lejtője /715 m./
4. Tabor /552 m./
5. Karmel /552 m./
6. Gilboa /540 m./
7. Éval /940 m./
8. Garizim /880 m./
9. Clajfák hegye /825 m./

A fontosabb hegycsúcsok.

E. D.-i irányban az ország négy egymással párhuzamos részre tagozódik. A tengerpart mentén sík lapály vonul végig. Legszakibb része Émek Akko, a középső szakasza a Saron, D. része pedig Söféla péven ismeretes. A tengerparttól 20-40 km-el beljebb, ugyancsak E. D. irányban, találjuk Erec gerincét, a hegyvidéket. E.-en a Libanon és Hermon-hegységől kiindulva, D. felé emelkedik a Galileai hegyvidék. Ezt a hegységet a középparalelztinai felröldtől Erec legszebb völgyei, az Émek Jizreel és Émek Zevulun választják el. Az Émek Zevulun-tól D.-re emelkedik a tengerpartra kiugró Karmel-hegye, /552 m./, majd beljebb Tabor

/562 m./ és Gilboa /540 m./ peremhegyek. A Jizreel völgytől délre magasodik a középpalesztinai felföld: Juda és Efraim hegységei. É.-i részén található a bibliai Gerizim /860 m./ és Éval /940 m./ hegye, közepé táján van a Mória /Cion/ hegy csucs. A felföld tovább D. felé Negev-pusztaságába megy át.

A harmadik zóna a Jordán-völgye. A Jordán-folyó két oldalán 10-10 km. szélességben, mint tektonalaku kanyon terület. Déli szakasza a Holttenger mentén 400 méterrel fekszik a tenger szintje alatt. Ez földünk legmélyebb fekvésű területe.

A Jordántól keletre húzódik a Dzsabel-Drusz és Gileádi-hegységek vonulata, melyek K. irányban a sivatagba olvadnak. A vonulat egyik D.-i hegye a Mose Rabbénu haláláról ismert Nebé-hegy /806 m./

V I Z S I.

Legnagyobb folyója a Jardén /Jordán/. A Hermon-hegység aljában ered, majd a Meron és Kineret /v. Tibériás/ tavakat átszelve, torkollik a Holttenger /Jam Hamelách/ nevű tóba. Sikságon való folyása alatt 400 méterrel zuhan a magassága a tenger szintje alá. Mellékfolyói jelentéktelenek. Ny.-ról a Kidron, K.-ról a Jarmuk, Jabbock, Nachliél és Armon-folyók táplálják némileg a vizét. A Földközi-tengerbe ömlő folyók közül csak a Litáni, Kison, Áza és Micrájim említésre méltó.

Tavai közül legnagyobb a Holttenger. 70 km. hosszú, 10-15 km. szélességű. D. felén kis félsziget nyúlik be a tóba. Az egész tó alakja és nagysága hasonlít a magyar Balatonhoz. A Jam Hamelách földünk

Palesztina vizei.

É G H A J L A T A.

Amennyire változatos Erec Jisuráél felszine, annyira változatos és szélsőséges az éghajlata is. A tengerparti sáv a mediterrán /Földközi-tengeri/ éghajlati zónába tartozik. A nyár meleg, de a tengeri szél kellemesen enyhíti. A tél enyhe, csapadékos. A hegyvidék éghajlata teljesen elüt a tengerparttól. Nyáron száraz, meleg; télen pedig előfordul havazás is. Legkellemetlenebb a Jordán völgyének klímája. Ez a vidék a föld egyik legforróbb katlana. Gyakran 50°-60° C. meleg is előfordul, amelyhez még hozzájárul a levegőtömegek tikkasztó, mozdulatlansága. Éjszaka meg gyakran 0°-ra száll le a hőmérséklet.

Érdekes és szembetűnő éghajlati jelenség az ország nagy világossága. A szá-

raz és tormentes levegő ugyanis kevés
lényt nyel el és a nap töretlen erővel
világi sugarait a földre. Ezért olyan mé-
lyen kék az ég nappal is, éjjel is és
ezért olyan csodálatosan szép Palesztiná-
ban a hajnal és szürkület.

A csapadék eloszlása is igen rend-
szertelen. A tengerparti sávban É.-D.
irányban évi 1200-200 mm-ig csökken a
csapadék. A hegyvidéken ugyancsak a gali-
li 1200 mm-től, Nezevig 100 mm-re csök-
ken. A hegyvidék felfogja a csapadékot,
így a Jordán völgye már alig kap valamit.
A csapadék két időszakra oszlik el: Októ-
ber-november és március-április hónapok-
ra /jore uralkos/. Nagy jelentőséggel bír
a mezőgazdasági művelésre a nyári hóna-
pokban hajnalonként lehulló harmat. Hó
ritka jelenség, csak a Cheron csúcsát
fedi örök hó. A tengerpart széljárása
igen kedvező. Nappal a szárazföld felett
felmelegedett ritkább levegőréteg áram-
lásnak indul, helyébe jön délutánonként a
tengeri hűvösebb levegő, ami az estéket
nagyon kellemessé teszi. A hegyvidéken
nincs meg az az áramlás, így bizony pl.
Jerusalajmban nyári délutánon jobb a le-
lazott redőnyű lakásba behúzódni.

Ever-Hajardén éghajlata egészen siva-
gasi jellegű.

M E Z Ő G A Z D A S Á G.

E. J. mezőgazdasági művelése egyelőre
szorosan vett függvénye az éghajlatnak. A
tengerparti zóna mezőgazdasági flórája
jellegzetes Földközi-tengeri. A kertgaz-
daság uralkodik ezen a tájon. Olaj-, da-
tolya-, füge-, szőlő- és narancsligetek
tarkítják a tenger felé néző domboldala-

kat. Söfélé: bera /Rison L'ción/ utélérnæ-
tetlen. A középső zóna legértékesebb ré-
sze az Émek Jizreei: a gabonatermelés
központja. A gabonafajták közül főleg a
puzát és árpát termelik. A Judaai-hegy-
vidéken főleg a kapásnövények és gyümöl-
csök termelése jöhet csak számításba. A
Jordán völgye és Transzjordánia - kivéve
Sasan dus földje - mezőgazdaságilag - egye-
lőre- értéktelen.

Mindaz másképpen fastene, ha a meg-
valósulás stádiumába kerülnének az öntö-
zésre vonatkozó nagyszabásu tervek.

Természetes a erdőségek csak a Liba-
nonban /cédrus/, a Galil déli peremhegye-
in /akác, tölgy/ és Judeában találhatók.
Az egykori nagy erdőségeket az évezredes
arab-török rablógazdálkodás megsemmisí-
tette. Az új honfoglalás következtében a
tengerpart rásítása erős utemben folyik.
A Jordán völgyének őserdő jellege van, a
pozitív állat- és madárvilággal
együtt. Negev és Éver-hajardén kopár tá-
rain csak itt-ott tűnik fel egy-egy bozót.

Állattenyésztése virágzó. A kertgaz-
daságokban intenzív szarvasmarha és apró-
borszag tenyésztés folyik. A havasi legelő-
kön pedig nomád és félnomád arab törzsek
legeltetik juhaikat és kecskéiket. Újab-
ban a lótenyésztés is fejlődésnek indult
és különösen a már kulturált területeken
biszorítja a tevéit. Számtalan vad, rágcsá-
ló és kóbor állat él még szabadon.

B A N Y Á S Z A T.

Ércben és szénben nem gazdag E. J.
Mint érték csak a mangán-érc jöhet számi-
tásba. Konyhasót termelnek Atlitnál a
Földközi-tenger vizéből és a Holttengertől

nyugatra a Szcedomba-hegyről. A terméskő nagyszerű építőanyag. Leggazdagabb ásvénytartalommal rendelkezik a Jam-hamelach Holt-t./, amely a vegyészetnek a jövőben korlátlan lehetőségeket nyújthat.

A Z I P A R.

Az ország iparosodása a zsidó visszavándorlás ütemével párhuzamosan fejlődik. Ma már jelentékeny gyáripára van, amely sok esetben ugyan angol tőkével, de zsidó aggyal és zsidó kezek munkájával dolgozik.

A textilipar csak Tel-Avivben van képviselve.

Rémipara az utóbbi években főleg Galileában erősen fejlődik.

Fa, bútorgyártás kielégíti a letelepelték teljes szükségletét.

Legvirágzóbb azonban az élelmiszeripar. A haifai Sheva ételaj- és csajtermék- /szappan, viasz, stb./ gyár világszerte híres. Gyümölcs- és halkonzerváló telepek exportra dolgoznak.

A bőrpar inkább importált nyersarut dolgoz fel készárunak.

A vegyi ipar a Holt-tenger ásványi tartalma folytán beláthatatlan fejlődésnek néz elé. A petróleum feldolgozásával is foglalkoznak a haifai petróleumvezeték torkolatánál.

Az építkezési ipar a részke vidéken cementet /Neger-cementgyár, Haifa/, agyagvidékeken téglát és cserepet gyárt.

Az iparosítás fejlődését erősen segíteni fogja Jarden és Jeruuk összerölyvése

nál létesült hatalmas Rutenberg-féle villamoserőművek tökéletesítése, amely a szénét fogja pótolni.

A háziipar a kolóniákon mindenütt fejlett.

K E R E S K E D E L E M.

A belső forgalom igen élénk. A külkereskedelmi mérleg azonban erősen passzív. 1938-ban 15 millió font importtal szemben csak 3 millió font export volt.

K Ö Z L E K E D É S.

A 240 km. tengerparton fejlett parti hajózás van, Akko, Tel-Aviv, Jaffa, Haifa, azaz kikötők érintésével. Tavi hajózás főleg a Kineret-tó községei /Tiberias stb./ között is. A vasutvonalak hossza összesen 500 km, ami igen kevés. Fő vasutvonala a tengerpart mentén a Beirut-Suez-Kairó vonalhoz tartozik. Haifából elágazás van Luddon át Jeruzsálembe. A hiányokat nagyszérián pótolják az új batcnutak, a régi karavánutak helyén, amelyen most már nem tevék ballagnak, hanem autókaravánok száguldanak.

EGÉSZSÉGÜGYI VISZONYOK.

Palesztina éghajlata nem gyengíti az embert, mint a forróégyövi országok klímája. A hideg és meleg, száraz és nedves idő gyors váltakozása alkalmazkodásra kényszerítve edzi a szervezetet. Az egészséges, észszerűen élő bevándorló hamar megszokja az éghajlatot. Ha a bevándorló légzőszervi megbetegedéssel jött el régi lakóhelyéről, akkor baja hamarosan meggyógyul vagy legalábbis enyhül.

A multban különösen három betegség fenyegette az ország lakóit: a mocsárláz, a szem fertőző megbetegedése és az emésztőszervek fertőzése. Mindhárom betegség-csoport a népesség alacsony műveltségi színvonalának függvénye. A magas fokon álló zsidó lakosság településeinek környékén ugyyszólván teljesen megszűnt a mocsárláz veszedelme s egészen eltűnik majd a mocsarak kiszárvásával. A szembetegségek - a kihetetlen szennyben élő arab tömegeket sújtják. Nem nehéz az ellene való védekezés, ha az ember arablakta vidéken nem nyúl a szeméhez és gyakran fertőtleníti kezét. Az emésztőszervek megbetegedését elkerüli a bevándorló, ha ügyel arra, hogy ne fogyasszon ismeretlen eredetű élelmiszert. A zsidó településeken mindenütt tökéletesen tiszta és egészségügyi szempontból ellenőrzött élelmiszerek állanak rendelkezésre.

L A K Ó S S Á G.

A rendelkezésinkre álló 1944. évi statisztika szerint E. J.-nak 1,200.000 lakosa van. Ebből 700.000 zsidó, 950.000 arab, a többi idegen. A zsidók legnagyobb része - 72 % - askenáz eredetű, Közép- és Kelet-Európából. Tulnyomóan 1917 /Balfour-deklaráció/ után vándoroltak be. A 10% szefar. zsidók már régi telepéseknek számítanak. Főleg a kereskedelemben és a kézműiparban tevékenykednek. Antropológiai szempontból inkább Földközi-tengeri jellegűek, mint az askenázok. A jemeniek, bucharaiak egész külön társadalmat alkotnak. Legjobban elüt a zsidóéagtól az alig párszáz főnyi samaritánus csoport. Ma is csak a Tórárt és J'haj-súa könyvét ismerik el szentnek, talisz helyett fehér kabátban, földön ülve imádkoz-

lak. Lezavallás-sabbak a szefarűk és jeme-
iek

V A R O S O K.

Ország fővárosa: Jeruzsálajik, a Har-hazészim /Olajfák-hegye/ és a Mória-hegy aljában. 130.000 főnyi lakosságából 75.000 zsidó, a többi arab és keresztény. A zsidó szívhez legközelebb áll, a múlt fájdalmát és a jövő reményét szimbolizáló Kotel Hamaaravi /Nyugati-fal/. Itt és a mohamedánok Omar-mecsete. A Sion-hegyen /Har Hacófim/ emelkedik a Héber Egyetem monumentális épülete, mellette a Nemzeti Könyvtár. A Kison torkolatánál a Karmel-hegy aljában épül Chejfa /Haifa/, a nagy jövő előtt álló kereskedelmi, ipari és talán elsősorban kikötőváros. A határon érkezőnek pompás látvány a Karmel dombjain elterülő szőlők és ligetek alatt a gyönyörű palotaszorok és egyik háttérben Bat Galim külvárosban a füstölő gyárkémények életet jelentő képrázata. Jafó /Jaffa/ ódon arab városa mellett terül el a legnagyobb zsidó város, a negyedmillió Tel-Aviv. Kereskedő, iparos és iskolaváros. Gyönyörű parkjai, nyüzsgő élete a Rivierára emlékeztetnek. Akkó az északi határszélen egyelőre jelentéktelen parti városka, de egészséges fekvése folytán nagy jövőre számíthat. A tengerparti sáv déli szélén Áza /Gaza/ egyike volt a filiszteusok öt várának. Az ország belsejében C'fat /Szafed/ a közeli Meronban levő szent sirok miatt /R. Simajn bar Jaj-choi/ stb. erősen vonzotta mindenkor a kabbalistákat. Hebron-t a Machpéla-barlang teszi a zsidó nép számára nevezetessé. Lúdd vasuti csomópont a tengerpart vasútjából elágazó jeruzsálami szárnyver-

kon. Ramla jelentős légikikötő. Tvarja
/Tiberias/ a Kineret-tó partján melegvíz
forrásairól nevezetes /Chamé T'varjó/.
Környékének igen egészségtelen éghajlata
van.

A zsidó lakosság jelentékeny hányada
a kolóniákon és kibbucokon él. L-gnagyobb-
bak ezek közül: Rison-L'ción /bertermel-
és/, Petach-Tikva, Daganja, Mikvé Jisz-
rael, Nahallal, Nachlat Jakob, Ejn-Charod,
stb. Ezen kolóniák rövid, de sokszor vér-
rel írott történetükkel megváltották jo-
gukat a zsidó élet új holnapjára...

PALESZTINA MINT BRIT MANDÁTUM.

Palesztina a világháború előtt a török birodalom része volt. A világháború végén brit és zsidó csapatok foglalták el. Anglia ezután birtokába vette az országot, bár forma szerint az akkor alakult Népszövetség rendelkezésére bocsátotta. A Népszövetség megállapította, hogy Palesztina lakosságának akkor még túlnyomó arab többsége nem tekinthető önkormányzatra érett népnek. Ezért irányítónak és tanácsadónak a Népszövetség mandátáriusát, vagyis gyámhatalmat rendel melléje. 1920-ban Nagybritanniára ruházták a palesztinai mandátumot. A mandátum szabja meg Nagybritanniának Palesztinával kapcsolatos kötelességeit.

A mandátum lényege: "zsidó nemzeti otthon" létesítésére kötelezi Nagybritanniát azzal, hogy nem szabad csorbítani a palesztinai nemzsidók polgári és vallási jogait. A mandátum szerint Palesztina hivatalos nyelve az angol, az arab és a héber. A mandátum ezenkívül arra kötelezi a palesztinai kormányt, hogy könnyítse meg a palesztinai állampolgárság megszerzését a zsidók számára.

A palesztinai állam élén a főbiztos áll. A brit kormány nevezi ki. Ezidőszerint a főbiztos hozza a törvényeket is. Torvényhozói jogát csak az korlátozza, hogy nem kerülhet ellentétbe a mandátummal. Ugyancsak a brit kormány nevezi ki a végrehajtótanács /a tulajdonképpeni palesztinai kormány/ tagjait.

A palesztinai állampolgárságot bárki megszerezheti, aki - ha megszakításokkal is - legalább két éve él legalisan az országban, büntetlen előéletű, tudja az egyik hivatalos nyelvet, Palesztinában akar letelepedni és polgári esküt tesz a kormánynak.

Palesztina egész életében egyre nagyobb teret hódít az angol jogrendszer. A magánjogban azonban még érvényben van sok régi török jogszabály. A házasságkötés és válás, tartásdíj, gyámság, örökbefogadás, örökösödés és végrendekezés dolgaiban az egyes felekezetek tagjaira nézve vallásuk törvényei érvényesek, a zsidóknál tehát rabbi-törvényszékek illetékesek.

A ZSIDÓ LAKÓSSÁG.

Palesztinának Heródes idejében körülbelül négy millió zsidó lakója volt. A következő ezer év alatt számuk csak kisebb értékben fogyott. A kereszténhadjáratok során azonban elpusztult a palesztinai zsidóság nagy része. Ettől az időtől kezdve egészen a 16. századig már csak az ősszlakosság öt-tíz százalékát tették a zsidók. A 16. században súlyos csapások érték a palesztinai zsidóságot és számuk tovább csökkent. A 19. század folyamán azonban újra emelkedni kezdett a zsidó lakosság lélekszáma.

Azóta így növekedett a palesztinai zsidóság:

1897:	50.000	zsidó lakos
1919:	50.000	" "
1933:	260.000	" "
1940:	600.000	" "
1944:	700.000	" "

A 700.000 zsidó lakos közül 200.000 él fa-

lun, 500.000 pedig városban.

A zsidó lakosság újabbkori növekedésének legfontosabb forrása a bevándorlás. Két tényezőtől függ. Az egyik a Palesztinán kívül élő zsidóság testi-lelki nyomora, a másik pedig a palesztinai zsidó életviszonyok vonzó hatása. Harmadrangu tényezője a bevándorlásnak az, hogy az angol mandatárius kormány felévente hány bevándorlási engedélyt /certifikátot/ bocsát a zsidók rendelkezésére.

Az elmúlt évtizedek zsidó bevándorlása öt nagy hullámban történt. Az öt "alija" számadatai a következők:

- I. /1880-1900/: néhány ezer bevándorló /az első uttörők/
- II. /1900-1914/: néhány ezer bevándorló
- III. /1919-1923/: 32.000 "
- IV. /1924-1932/: 100.000 "
/a kispolgári alija kezdete/
- V. /1933 óta/: 350.000 bevándorló /a menekülők alijája/

A palesztinai zsidók két nagy csoportra oszlanak. Az egyik a szfárd vagy spanyol zsidók csoportja. A Spanyolországból és Portugáliából több mint négyszáz évvel ezelőtt elűzöttek leszármazottai. A zsidóság arisztokráciájának mondják őket. Külsőjükben valóban megtestesítik a nemes keleti jelleget. Ebbe a csoportba sorolják az afrikai és a jemeni zsidókat is. A jemeni zsidók Dél-Arábiából tértek haza. Igénytelen, munkás emberek.

A másik csoport az askenáz vagy német zsidóké. Közép- és Kelet-Európából származnak. Hazájukból magukkal hozták a [REDACTED] német-jiddis /zsargon/

nyelvet. Régebben a szfárd zsidók állították a zsidó lakosság zömét, ma azonban az askenázi zsidók vannak többségben.

A két zsidó néprész ma még eléggé könnyen megkülönböztethető egymástól, de minthogy nem zárkoznak el egymás elől, néhány nemzedék múlva bizonyára egységes palesztinai zsidósággá olvadnak össze.

A palesztinai zsidó lakosság nébber neve *j i s u v* /település/.

A NEMZSIDÓ LAKOSSÁG.

A *s z a m a r i t á n u s c k* kísény, ma csupán 200 főnyi csoportja zsidó vallásu. Ez a keveréknép 2400 évvel ezelőtt felvette a zsidó hitet, de a tisztafajú zsidók nem fogadták be őket. Vallásgyakorlatuk kissé eltér a mai zsidókéétől.

A *s z i r e k* alszórtan élnek az ország majd minden részén. Nagyobb csoportjaik találhatóak Galilban és Jeruzsálem környékén. Részben mozlímok, részben keresztények. Életmódjukban hasonultak teljesen az arab lakossághoz, csak magasabb szellemi képességeik emelik ki őket az arab környezetből.

A *b e d u i n o k* nomád vagy félnomád arabok. Főfoglalkozásuk a juh- és tevétenyésztés. Bátor harcosok. Szellemi képességeik nem nagyok, látókörük szűk, világszemléletük fatalista. Életszintjük rendkívül alacsony. Fő jellemvonásuk a háttartalan szabadságszeretet. Ennek a tulajdonságnak árnyoldala, hogy alkalmatlanok a nehézségekötöttséggel járó paraszti vagy városi életre. Büszkéek, kapzsik és bosszuallóok. Mozlímok, de a mohamedán hit külszínes követése mellett inkább régi törzsi babonaikban hisznek.

A f e l l a c h és a v á r o s -
l a k ó a r a b az évezredes török el-
nyomatás alatt elvesztette a beduinnál ta-
lálható legtöbb értékes jellemvonást. Ál-
talában jóindulatu és hékes természetű,
végtelenül lusta és semmi érzéke sincs a
tisztaság iránt. Ha felláztatják, a leg-
förtelmesebb rémtettekre képes. A városi
arabságnak csak kis része itatódott át
nyugati műveltséggel és emberséggel. Leg-
többjén csupán felszines máz a civilizá-
ció.

A m o z l i m az izlám követője.
Az izlám egyistenhit. Prófétának ismeri
el Mózeszt és a keresztény vallásalapítót
is, de Mohamedet tartja az izlám legna-
gyobb és utolsó profétájának. Szentírása
a Korán. Vallási kötelessége a mozlimnak
az imádkozás, a ramadán-havi böjt és a
mekkai zarándokut. Az izlám megegyedi a
többnejűséget, de legfeljebb négy felesé-
get engedélyez. Mekka és Medína után Je-
ruzsálem az izlám legszentebb helye. -
Mohamedán szektának tekinthetjük Chorán
lakóinak d r u z hitét is.

A k e r e s z t é n y s é g is el-
terjedt Palesztinában. Keresztény az ara-
bok és szírek egy része, mégpedig nagy-
részt görögkeleti. Elterjedéséig tekinte-
tében a görögkeleti hit után következik a
római katlikus vallás. Akadnak az ország-
ban azonkívül szép számban még vagy két
tucat keresztény szekta hitvallói.

PÉNZ ÉS MÉRTÉKRENDSZER.

Az ország pénze a palesztinai font.
Grusra /piaszterre/ és milre oszlik.
1 font : 100 grus : 1000 mil
1 grus : 10 mil

Hivatalosan bevezették a méter-
rendszeret és ez használatos a zsidók kö-
rében. Az arabok azonban még használják
egész sereg régi, országgrészenként vál-
tozó hossz-, súly- és űrmeztéket. Külön-
leges palesztinai területmérték a dunam.

1 hektár: 10 dunam : 10.000 négy-
zetméter

1 dunam : 1.000 négy-
zetméter

Egy dunam területű tehát az olyan négy-
zet, amelynek oldalhosszúsága 31 méter
62 centiméter.

A T O R A - T U D O M Á N Y Ü G Y E .

Ezen a téren még sok tennivaló van.
Eddig főleg a közép-európai támogatási
alapról /KOLEL SOMNÉ HACHOMOT/ létesít-
ettek jesivákat, de korántsem megfelelő
mértékben. Az AGUDAT JISZRÁEL-ra vár a
feladat, hogy a Szentföldön biztosítsa a
Tóra-tanulás virágzását l'dor-dor...
nemzedékről-nemzedékre...

שאלת ידן
PALESTINA
TÉRKEPE

MÉRTÉK: 1:1,000,000

SYRIA

Chorán

Jordan

EMEK JIZREEL

KARMEL HG.

ZICHUM CHEVON

SARON

Jordan

PETACH TISVA

MIKVE JISRAEL

RISSON LOIJON

BECHOVOT

JAVNE

הַר הַיַּרְדֵּן

HOLT TENGER

NEGEV

AZA

ארץ ישראל

„Kézirat gyanánt”

A fedőlapot nyomta Gewürz F. nyomda Budapest

Országos Rabbiképz. - Zsidó Egyetem Könyvtára